

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Sociolekt požárního sportu

Sociolect of fire sport

Kateřina Vnuková

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice (B7507)

Studijní obor: B ČJ-ZSV

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Sociolekt požárního sportu vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Kolíně 11. dubna 2019

Kateřina Vnuková

Ráda bych na tomto místě poděkovala PhDr. Ladislavu Janovcovi, Ph.D. za odborné vedení, věnovaný čas a trpělivost při vedení bakalářské práce. Dále děkuji všem respondentům (dobrovolným hasičům) za jejich ochotu při vyplňování dotazníků.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá sociolektem požárního sportu. Přináší obecný výklad o sociolektu, stručně charakterizuje požární sport a jeho disciplíny, dále popisuje způsoby tvoření sociolektismů. Hlavním cílem práce bylo vytvoření slovníku sociolektu požárního sportu. Jazykový materiál pro zpracování slovníku byl získán na základě zúčastněného pozorování a dotazníkové metody.

KLÍČOVÁ SLOVA

požární port, slovník, sociolekt

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with sociolect of fire sport. This thesis introduces with general interpretation about sociolect, briefly characterizes fire sport and its parts, furthermore describes the way of creating sociolectisms. The main task was creating a dictionary of sociolect of fire sport. Linguistic material of the dictionary was gain by interested observation and questionnaire method.

KEYWORDS

dictionary, fire sport, sociolect

Obsah

Úvod	7
2 Terminologie	9
2.1 Sociolekt	9
2.1.1 Slang.....	11
2.1.2 Profesionalismy.....	12
2.1.3 Argot	14
2.1.4 Intersociolekt.....	15
2.2 Význam sociolektů	15
3 Sociolekt požárního sportu.....	16
3.1 Aspekty sociolektu požárního sportu.....	16
3.1.1 Jazykové aspekty.....	17
3.1.2 Mimojazykové aspekty	19
4 Požární sport.....	22
4.1 Charakteristika požárního sportu	22
4.2 Historie požárního sportu.....	23
4.3 Disciplíny požárního sportu a jejich pravidla	24
4.3.1 Požární útok	24
4.3.2 Běh na 100 m s překážkami	25
4.3.3 Štafeta 4 x 100 m s překážkami	26
4.3.4 Výstup na cvičnou věž	26
5 Zdroje a metody sběru jazykového materiálu	28
6 Způsoby tvoření sociolektu požárního sportu	29
6.1 Tvoření slangismů.....	29
6.1.1 Morfologické postupy	29
6.1.2 Univerbizace	30

6.1.3	Sémantické tvoření.....	30
6.1.4	Tvoření víceslovných pojmenování	30
7	Slovník sociolektu požárního sportu	31
7.1	Koncepce slovníku.....	31
7.2	Význam zkratk	33
7.3	Slovník pojmů.....	34
8	Charakteristika jazykového materiálu a metodologie	57
	Závěr	60
	Seznam použitých informačních zdrojů	62
8.1	Literatura.....	62
8.2	Elektronické zdroje	63
	Seznam příloh	65
8.3	Příloha 1 – Ukázka dotazníku	65

Úvod

Sociolektům se mezi odbornou veřejností dostává pozornosti v rovině teoretické i praktickou prezentací jazykového materiálu. Přesto najdeme prostředí, která jsou nezpracovaná. Tato prostředí souvisejí se společenským pokrokem, také vznikají nové sportovní disciplíny a formy společenské zábavy. (Hubáček, 2008, s. 6) Mezi prostředí, která jsou téměř nezpracovaná, patří i oblast požárního sportu. V současné době dochází k velkému rozmachu tohoto sportu hlavně v menších městech či vesnicích. Avšak sociolektu požárního sportu dosud není věnována velká pozornost, třebaže požární sport má v České republice několikaletou tradici.

Bakalářská práce se zabývá sociolektem požárního sportu, tedy mluvou dobrovolných hasičů, kteří se věnují požárnímu sportu. Cílem této práce je tuto mluvu zmapovat, dále popsat způsoby tvoření sociolektismů a posléze vytvoření slovníku sociolektu požárního sportu. Předpokládáme, že práce bude přínosem zejména pro lexikologii, lexikografii a případně pro sociolektologii, tedy lingvistickou disciplínu zabývající se nespisovnými útvary mluveného jazyka, které jsou užívány v neoficiální či polooficiální komunikaci různých skupin obyvatelstva. (*Sociolektologie.*, cit. 21. 3. 2019. Dostupné online z: <http://kcj.osu.cz/vyzkum/>.)

Při zpracování teoretických základů práce vycházíme zejména z publikací českého jazykovědce Jaroslava Hubáčka, který se věnoval slangu a sociolektu po několik desetiletí. Prostudovali jsme ale i práce několika dalších lingvistů, kteří se problematikou sociolektů zabývali.

Práci jsme rozdělili do sedmi kapitol. První kapitola se zabývá vymezením termínu sociolekt a dalších termínů, které se sociolektem souvisí (slang, profesionalismy, argot). Druhá kapitola přináší přehled aspektů sociolektu požárního sportu. Ve třetí kapitole charakterizujeme požární sport a jeho disciplíny. Čtvrtá kapitola pojednává o zvolených metodách sběru jazykového materiálu, který se podařilo získat během let 2017–2018. Pátá kapitola se zabývá způsoby tvoření sociolektismů požárního sportu. Předposlední kapitolu tvoří slovník získaného sociolektického materiálu. Poslední kapitola navazuje na kapitolu šestou a přináší hodnocení zvolené metodologie a zároveň získaného jazykového materiálu.

Tématem sociolektu požárního sportu se již zabývala Petra Pavlusiková ve své bakalářské práci Slang požárního sportu. Práce se liší metodami sběru jazykového materiálu, v námi předkládané práci využíváme některé metody, které v práci Petry Pavlusikové využity nebyly, a to metoda přímého dotazování a excerptční.

1 Terminologie

1.1 Sociolekt

V českém prostředí se termín sociolekt požívá až v poslední době. Tento pojem je poměrně nový a jednotlivé definice se liší. Starší práce namísto termínu sociolekt užívají termíny slang, žargon, nářečí sociální, stavovské jazyky aj. *Nový encyklopedický slovník češtiny* zdůrazňuje, že označení sociolekt vyhovuje lépe než termíny, které užívají starší práce, a to z důvodu, že tradiční termíny se vztahují k různým souborům pojmenování a potřebují upřesnění různými atributy. (Hubáček, Krčmová, *Sociolekt*. In: CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. 2017, cit. 5. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>.) Podobně se k termínu sociolekt vyjadřuje také Pavel Odaloš na 7. konferenci o slangu a argotu v Plzni. Výhodou užívání termínu sociolekt je podle něj, že používáním tohoto termínu dochází k jeho odlišení od teritoriálních nářečí. Předpona socio- signalizuje vazby tohoto termínu na společenskou strukturu. Jako další výhodu Odaloš uvádí absenci diskuzí, které by polemizovaly nad funkčností termínu sociolekt. (Odaloš, 2007, s. 7)

Termín sociolekt poprvé představil v roce 1999 Jaroslav Hubáček v Brně. Sociolekt charakterizuje jako „*souhrn zvláštností charakterizujících mluvu určitých společenských skupin, vrstev.*“ (Grygerková, 2006, s. 9) Podle Hubáčka je tedy sociolekt nadřazeným termínem pojmů, jako je profesní mluva, stavovský jazyk, slang, argot, žargon a hantýrka. (Křístek, *Symposium Čeština — univerzália a specifika*. In: Naše řeč, cit. 24. 3. 2019. Dostupné online z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7506>.) V pozdějších letech toto vymezení rozšiřuje. Sociolektismy jsou podle něj „*prezentovány pouze specifickými vrstvami slovní zásoby národního jazyka a realizují se na bázi některého strukturního útvaru národního jazyka, v současnosti nejčastěji obecné češtiny.*“ (Hubáček, 2008, s. 4)

Marie Čechová sociolekty označuje za poloútvary, tedy formy, které nemají úplnou jazykovou strukturu (postrádají vlastní gramatiku). Dále uvádí, že sociolekty patří do sféry mluveného jazyka, jejich základním rysem je mluvenost. (Čechová, 2008, s. 8)

Vymezením sociolektu se zabýval i slovenský lingvista Martin Ološtiak. Termín sociolekt označuje souhrnné pojmenování pro slangy, profesionalismy a argot. Můžeme tedy

říct, že sociolektismy¹ jsou společensky determinované lexikální jednotky. Používání sociolektů se váže na jisté společenské skupiny komunikantů. Pro sociolekty obecně platí, že vznikají na půdě neformálních, neoficiálních komunikačních situací, používají je lidé se společnými zájmy, společným předmětem činnosti, životním stylem apod. Sociolekty můžeme rozdělit do dvou skupin podle toho, zda slouží k utajování či neutajování informací. Do první skupiny patří argot, do druhé pak profesionalismy a slang. Profesionalismy se od slangu liší nociálním charakterem, kdežto pro slangy je charakteristická expresivnost. Sociolekty jsou z velké části nespisovné, spisovnému vyjadřování se nejvíce blíží zejména profesionalismy. (Ološtiak, *Lexikológia slovenského jazyka: Sociolekty v lexike*, cit. 10. 4. 2019. Dostupné online z: <http://olostiak.webz.cz/2prekl/P10-sociolekty.pdf>.)

Termínům slang, argot a profesionalismus je společné, že vytvářejí vlastní slovní zásobu (Radková, 2012, s. 9) a zároveň se s nimi můžeme setkat v mluvené i psané podobě.

Hranice mezi jednotlivými sociolekty často kolísají, vzhledem k tomu, že mohou mít společnou slovní zásobu. Příkladem může být vymezení hranice mezi slangy a profesní mluvou, kdy je nemožné v některých prostředích rozlišit, zda se jedná o slangismus, či profesionalismus, jelikož existují činnosti, které jsou pro jednoho zálibou, pro jiného profesí. (Tamtéž, s. 10) Nemožnost vymezení hranic mezi jednotlivými útvary zmiňuje i Příruční mluvnice češtiny. Upozorňuje na splývání profesní mluvy a slangu. Dále uvádí, že profesionalismy často v daném prostředí plní funkci odborné terminologie, chybí jim ovšem kodifikace. „*Hranice mezi výrazy profesní mluvy (případně slangem) a terminologií je pak do jisté míry udržována uměle.*“ (Karlík, 2008, s. 94) Neurčitost hranic mezi slangem a profesionalismy komentuje také Lubomír Klimeš. Tuto neurčitost vysvětluje podobně jako Radková výše, totiž že nelze určit, kde končí sport amatérský a začíná profesionální. (Klimeš, 1997, s. 11)

Slang, argot nebo profesní mluva mohou být a také často bývají pro nezasvěcené komunikanty nesrozumitelné, z tohoto důvodu nejsou vhodné v oficiálních a veřejných situacích či prostředích. (Čechová, 2008, s. 9)

---

¹ Termíny sociolektismy, argotismy, profesionalismy, slangismy se pojmenovávají konkrétní jazykové prostředky. Na rozdíl od toho termíny sociolekt, argot, slang označují soubor jazykových (především lexikálních) prostředků.

Sociolektické výrazy také mohou přecházet do obecné češtiny a stávat se tak součástí běžné mluvy, dokonce mohou vstupovat do projevů spisovných. Velmi otevřená pro užití sociolektismů je publicistika. Sociolektismy do odborného stylu pronikají v případě, že existuje jednoslovný profesionalismus, jímž je nahrazováno víceslovné sousloví, které je termínem. (Čechová, 2008, s. 11)

Problematice sociolektismů se již tradičně věnují tzv. plzeňské konference o slangu a argotu, které jsou první a jediné svého druhu v republice. Na těchto konferencích dochází k vyjasňování některých terminologických otázek a zároveň přispívají k poznání podstaty slangu a argotu. (Radková, 2012, s. 11)

1.1.1 Slang

Česká lingvistika není jednotná, co se týče definování a pojetí slangu. Jaroslav Hubáček slang vymezuje jako „*svébytnou součást národního jazyka, jež má podobu nespisovné vrstvy speciálních pojmenování realizované v běžném (nejčastěji polooficiálním a neoficiálním) jazykovém styku lidí vázaných stejným pracovním prostředím nebo stejnou sférou zájmů a sloužící jednak specifickým potřebám jazykové komunikace, jednak jako prostředek vyjádření příslušnosti k prostředí či zájmové sféře.* (Hubáček, 1988, s. 8)

Slang lze chápat v širším smyslu a oddělovat od sebe slangy zájmové a profesní, nebo v užším smyslu, který se týká uživatelů jazyka se stejnou profesí, zaměstnáním. (Klimeš, *Časová a lexikální nasycenost slangu*. In: Naše řeč, cit. 24. 3. 2019. Dostupné online z: [http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=6827.](http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=6827))

Můžeme také rozlišovat slang vyšší (např. lékařský), který inklinuje ke spisovnosti, a nižší, výrazně nespisovný. (Encyklopedický slovník češtiny, 2002, s. 405) Kromě tohoto rozlišení Marie Čechová uvádí ještě slangy proměnlivé a archaické. Mezi proměnlivé Čechová řadí zejména slangy prostředí sportovních, dále pak hudební nebo jiná prostředí. Archaickým slangem, který dbá na dodržování tradičních názvů, je například slang myslivecký. V případě archaických slangů může být nedodržování tradičních názvů sankcionováno. (Čechová, 2008, s. 69)

Jaroslav Suk, který se také zabývá slangem, ve své práci *Několik slangových slovníků* pojímá slang jako „*mluvu skupinovou, mající zvláštní lexikální rejstřík, označující především předměty, osoby, jevy atd. pro život mimo skupinu netypické, sloužící pro komunikaci uvnitř*

skupiny a často i k vydělení dané skupiny od ostatní společnosti, tedy mající funkci integrující.“ (Suk, 1993, s. 8)

Přemysl Hauser užívá názvu slang pro označení slovní zásoby, která je spojená s určitým sociálním prostředím zájmovým i pracovním. Tato slovní zásoba je zpravidla omezena na mluvené projevy příslušníků daného povolání nebo pracovní skupiny a také se tematicky váže na toto prostředí. Slang je specifická slovní zásoba navrstvená na slovní zásobě nářečí nebo obecné češtiny. Uživatelé slangu totiž mluví obecnou češtinou, nářečím nebo hovorovým jazykem. Slangových výrazů užívají jen v sociálním prostředí slangu nebo ve vztahu k němu. (Hauser, 1980, s. 23–24)

Příruční mluvnice češtiny definuje slang jako „*soubor slov a frází užívaných skupinou lidí spjatých stejným zájmem, eventuálně též profesí*“. Za charakteristické pro slang (ale také pro argot) považuje velkou synonymičnost, expresivnost, uplatňování jazykové hry, metaforičnost apod. (Karlík, 2008, s. 94)

Ve *Slovníku jazykovědné terminologie* se o slangu píše jako o vyjadřování, které je charakteristické nespisovností, spočívající v užívání zvláštních slov uplatňujících se v rámci určité zájmové či profesionální skupiny. (Hauser, 2001, s. 75)

Pro Miloslava Vondráčka je slang sociolektem, jež slouží k vnější delimitaci, tedy vymezení hranic mezi uživateli určitého slangu a mluvčími vně slangu, dále k vnitřní integraci a také k hierarchizaci společenství jeho nositelů. (Vondráček, 2003, s. 17)

1.1.2 Profesionalismy

Profesionalismy můžeme charakterizovat jako „*lexikální jednotky používané skupinami, jejichž členové mají společné zaměstnání, profesi.*“ (Ološtiak, *Lexikológia slovenského jazyka: Sociolekty v lexike*, cit. 10. 4. 2019. Dostupné online z: <http://olostiak.webz.cz/2prekl/P10-sociolekty.pdf>)

Nový encyklopedický slovník češtiny chápe profesionalismy jako „*nespisovné názvy terminologické povahy.*“ Jejich vznik je motivován potřebou výrazové úspornosti, jednoznačnosti v daném prostředí a mobilnosti v mluvené komunikaci. Častou motivací profesionalismů je potřeba pojmové diferenciaci. Jako profesionalismy můžeme označit také výrazy, které užívají mluvčí z prostředí, u nichž se dosud nestabilizovala terminologie. Jsou to zejména nově vznikající obory související s počítači a moderními přístroji. (Hubáček, Krčmová, *Sociolekt*. In: CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny.

2017, cit. 5. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT.>)

Profesionalismy se využívají v ústní komunikaci, proto je většina lexémů tvořena na základě univerbizace. Vznikají tedy jako potřeba ekonomizace dorozumívání. Tvoří se na základě modelu – víceslovný odborný termín → univerbizovaný profesionalismus: promítací přístroj → promítačka. Nevznikají ale jen na základě univerbizace, nýbrž i na základě jiných postupů. (Ološtiak, *Lexikológia slovenského jazyka: Sociolekty v lexike*, cit. 10. 4. 2019. Dostupné online z: <http://olostiak.webz.cz/2prekl/P10-sociolekty.pdf>)

Od profesionalismů musíme odlišovat odborný jazyk, který se liší svou spisovností, kterou profesionalismy pozbývají ve prospěch komunikační efektivity. (Vondráček, 2003, s. 18) Profesionalismy však mohou do odborné terminologie pronikat, vzhledem k tomu, že k termínům mají blízko. (Klimeš, 1977, s. 7)

Podle Miloslava Vondráčka profesionalismy nejsou sociolektem, nýbrž funkčním jazykem, který slouží „*k odborné praktické komunikaci bez zřetele k sociálnímu zařazení účastníků komunikace.*“ (Vondráček, 2003, s. 18) Profesionalismy totiž nemají integrační a strukturační potenciál. (Tamtéž, s. 18)

Jak již bylo řečeno u profesionalismů jde především o ekonomizaci dorozumívání. Na prvním místě je zde snaha o rychlé a jednoznačné dorozumívání. (Klimeš, 1997, s. 6) S tím souvisí ustálenost malá proměnlivost slovní zásoby profesionalismů. „*Slovní zásoba závisí na vzniku a zániku pojmenovávacích jednotek.*“ (Tamtéž, s. 7) Na rozdíl od profesionalismů je slang velmi proměnlivý, uplatňuje se v něm jazyková hravost a snaha o novost. (Tamtéž, s. 7) Toto tvrzení demonstruje na příkladu výzkumů, které provedl v roce 1948 a jež po dvaceti letech zopakoval. Klimeš zkoumal prostředí hornické a studentské. Během porovnání výsledků z výzkumů zjistil, že zatímco u horníků k výrazným změnám nedošlo, ve studentském slangu byly změny veliké. (Tamtéž, s. 7)

U profesionalismů na rozdíl od slangu a argotu není kladen důraz na emotivnost, expresivnost, jazykovou hru nebo snahu o vtipnost, i když se u nich tyto jevy mohou vyskytovat. (Čechová, 2008, s. 72)

1.1.3 Argot

Rozlišujeme argot v širším a užším chápání. V širším chápání jej užívají skupiny, které nejsou v rozporu se společností (děti a v minulosti řemeslníci či obchodníci). (Ološtiak, *Lexikológia slovenského jazyka: Sociolekty v lexike*, cit. 10. 4. 2019. Dostupné online z: <http://olostiak.webz.cz/2prekl/P10-sociolekty.pdf>)

Miloslav Vondráček v tomto smyslu definuje argot jako soubor jazykových prostředků, jehož základní funkcí je skrýt smysl sdělení před nežádoucím adresátem. Navrhuje v tomto ohledu mluvit o argotu jako o krycí mluvě. (Vondráček, 2008, s. 28)

Jako argot v užším chápání se označují jazykové prostředky, které používají skupiny v rozporu se společností (asociálové, pašeráci atd.). Je tedy charakteristický pro společnosti vyznačující se protispolečenskou, konspirativní nebo kriminální činností. (Ološtiak, *Lexikológia slovenského jazyka: Sociolekty v lexike*, cit. 10. 4. 2019. Dostupné online z: <http://olostiak.webz.cz/2prekl/P10-sociolekty.pdf>) Přemysl Hauser zdůrazňuje, že prvky argotu dosud přetrvávají a nově se dotvářejí. (Hauser, 1980, s. 27) Názvem argot se tradičně označuje mluva podsvětí (spodiny), významnou roli zde má utajování. (Hugo, 2006, s. 12)

Nejnovější definici pojmu argot najdeme v *Novém encyklopedickém slovníku češtiny*. Argot je zde označován jako „*specifická lexikální vrstva příznačná pro neoficiální ústní komunikaci sociálních skupin v oblasti činnosti společensky nežádoucí až škodlivé.*“ Slovník dále nabízí možnost jako argot označovat argoty historické, které odpovídají klasickému vymezení argotu jako mluvy tajné, nebo jako argot pojmenovávat i některé současné mluvy a v tomto případě nově vymezit sociální skupiny, které jsou nositeli a uživateli. Podle slovníku některé starší argotismy zobecněly např. název pro vězení (*arest, basa, chládek* a další). (Hubáček, Krčmová, *Sociolekt*. In: CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. 2017, cit. 12. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>.)

Vzhledem k nepředpokládanému výskytu argotismů v této práci se dále argotem nebudeme zabývat. Domníváme se, že výše předložený výklad je dostačující pro pochopení pojmu argot.

1.1.4 Intersociolekt

S termínem sociolekt souvisí také termín intersociolekt. Intersociolektismy, resp. interslangismy jsou pojmenování, která vznikla uvnitř jednoho sociolektu, ale již ztratila vazbu na danou sociální skupinu a dostala se z různých důvodů do jiných sociolektů. Příkladem interslangismu je *klikař* (člověk mající štěstí) nebo *zařadit zpátečku* (ustoupit). (Hubáček, Krčmová, *Sociolekt*. In: CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. 2017, cit. 5. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>.) Některé interslangismy se mohou ve slovní zásobě přesunout do běžné obecné či hovorové češtiny (proces deslangizace).

1.2 Význam sociolektů

Sociolekty jsou útvary národního jazyka progresivní, stále dotvářené, podílející se na rozvoji slovní zásoby. Pohotově a často spontánně obohacují slovní zásobu o profesionalismy, slangismy v užším smyslu a částečně i argotismy. (Hubáček, 2008, s. 5)

Marie Krčmová uvádí ve svém příspěvku na 4. konferenci v Plzni, že slangy slouží k rozvíjení sociálních vazeb uvnitř skupiny. Cílem jejich tvorby nemusí být pouze hra s jazykem, naopak tvorba je proces přísně účelový (v sociálním smyslu). (Čechová, 1988) Upevnění nově vzniklého výrazu dokazuje, že výraz přirozenou cestou přechází k dalším členům kolektivu, aniž by byli svědky jeho vzniku. (Krčmová, 1988, s. 89 – 90) Integrující funkce si všímají i ostatní lingvisté např. Hubáček a Suk, což je patrné z výše citovaných prací.

Nový encyklopedický slovník češtiny si kromě integrující funkce, všímá také funkce vymežující, jelikož malá případně žádná míra srozumitelnosti sociolektismů mimo danou skupinu ji vymezuje proti „nezasvěceným“, tedy ostatním skupinám. Tato funkce je významná zejména u skupin, které mají různou míru uzavřenosti. (Hubáček, Krčmová, *Sociolekt*. In: CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. 2017, cit. 15. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>.)

Díky sociolektům také dochází k posilování vazeb a solidarity uvnitř skupiny, zároveň se skupina příslušnými formami vyděluje od jiných. (Čechová, 2008, s. 67)

2 Sociolekt požárního sportu

Sociolekt požárního sportu charakterizujeme jako souhrn lexikálních jednotek využívaných zejména při polooficiální či neoficiální komunikaci uživatelů jazyka, kteří jsou spjati s požárním sportem jako zájmovým prostředím. Podobně jako výše zmíněné definice sociolektu chápeme termín sociolekt jako hyperonymum (slovo významově nadřazené) pro pojmy slang, profesionalismus a argot.

V této práci jsou zpracovány převážně slangismy a profesionalismy, a to z důvodu těsného sepetí profesního a zájmového principu této činnosti. Sociolekt požárního sportu lze považovat za typického představitele sportovního sociolektu. Jaroslav Hubáček totiž sportovní slang považuje za doklad „*jazykové charakteristiky prostředí jak zájmového, tak pracovního.*“ (Hubáček, 1979, s. 63)

Se sociolektem požárního sportu se můžeme setkat v mluvené i psané podobě. Psanou podobu představují různá diskuzní fóra nebo komentáře na sociálních sítích. S podobou mluvenou se setkáváme při komunikaci na závodech různých typů, na trénincích jednotlivých družstev nebo při školeních, která se týkají požárního sportu.

Uživatelé sociolektu požárního sportu představují větší sociální skupinu, jejíž členové nejsou všichni v bezprostředním kontaktu. Důvodem pro toto tvrzení je rozšíření požárního sportu po celé České republice, na vesnicích, ale i v některých městech. Vzhledem k rozšíření požárního sportu se jednotliví sportovci nemusejí znát, proto nemůžeme hovořit o tom, že by tvořili malou uzavřenou skupinu. Lidé věnující se požárnímu sportu také představují různorodou vrstvu společnosti, jelikož mezi nimi nalezneme ženy i muže, děti i dospělé různého věku, vzdělané (SŠ, VŠ) i méně vzdělané (ZŠ, vyučení), majetné i nemajetné. Požárnímu sportu se dále věnují jak hasiči ze sborů dobrovolných hasičů, tak hasiči profesionální.

2.1 Aspekty sociolektu požárního sportu

Následující kapitola vychází z díla Jaroslava Hubáčka *O českých slanzích* (1979).

Shodně s Jaroslavem Hubáčkem vydělujeme dvě hlediska charakterizující slangy, jazykové a mimojazykové. Nutno však dodat, že tato dvě hlediska se uplatňují komplexně a ve vzájemné shodě. (Hubáček, 198, s. 1979)

2.1.1 Jazykové aspekty

2.1.1.1 Nespisovnost

Nespisovnost je jedním ze základních znaků sociolektu, tedy i sociolektu požárního sportu. Sociolektickým pojmenováním totiž rozumíme sociálně vázaná synonymní pojmenování k pojmenováním spisovným. (Hubáček, 1979, s. 19) Příkladem nespisovného pojmenování může být například *rozdík* (rozdělovač), *nalejt* (nalít), *barák* (domeček), *ulejt* (ulejt), *nástříkáče* (nástříkové terče).

Jaroslav Hubáček jako typické uvádí tvoření synonymních řad a tento fakt demonstruje na *ose nespisovnosti – spisovnosti*. (Tamtéž, s. 19) Tvoření vícečlenných synonymních řad není pro sociolekt požárního sportu typické, ale jako příklad takovéto řady můžeme uvést *maruš – péeska – stříkačka – přenosná motorová stříkačka*. V případě této řady je pojmenování *přenosná motorová stříkačka* termín, pojmenování neterminologické povahy zde představuje *stříkačka*. Jako nespisovné pojmenování s nižší mírou expresivity se jeví *péeska* a výraz *maruš* chápeme jako expresivní.

Míra nespisovnosti však není u všech pojmenování stejná. Některá pojmenování bychom zařadili mezi výrazy spisovné (*harmonika, kempovat, malování, komín*). I přes spisovnost se v tomto případě jedná o sociolektismy, jelikož spisovnost chápeme jako výrazovou aktualizaci. (Hubáček, Krčmová, *Sociolekt*. In: CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. 2017, cit. 10. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>.)

2.1.1.2 Komunikativní funkčnost

K tomu, aby byl sociolekt požárního sportu komunikativně funkční, je zapotřebí, aby výrazy sociolektu byly výstižné, stručné a v kontextu jednoznačné. Z tohoto důvodu se v sociolektech projevuje jako způsob jejich tvoření univerbizace (Hubáček, 1979, s. 20), v případě sociolektu požárního sportu se projevuje např. u profesionalismů vzniklých odvozováním *hasičák* – hasicí přístroj, *dobrák* – dobrovolný hasič.

2.1.1.3 Systémové hledisko

Podle Jaroslava Hubáčka není systémové hledisko u sociolektů „*tak patrné jako ve strukturních útvarech národního jazyka.*“ (Hubáček, 1979, s. 21) U sociolektů systémovost spatřujeme v tom, že výrazy tvoří systém, můžeme mezi nimi nalézt vzájemné vztahy. Hubáček uvádí, že systémovost se uvnitř jednoho slangu projevuje označováním nejdůležitějších jevů totožné třídy, významové kategorie, a to i v situacích, kdy spisovné názvy vyhovují mluveným projevům. (Tamtéž, s. 22) Další aspekt systémovosti představují slootovorné prostředky a morfologické kategorie.

V sociolektu požárního sportu se systémovost projevuje v pojmenovávání jednotlivého náradí a různých typů hadic, dále pak v pojmenovávání závodníků u disciplíny požární útok. Např. *košař* (závodník manipulující s košem), *běčkař* (závodník, který v disciplíně požární sport zapojuje hadice typu B), *proudař* (závodník manipulující s proudnicí), *běčko* (hadice typu B), *céčko* (hadice typu C).

2.1.1.4 Pojmová diferenciacie

Pojmová diferenciacie je dalším znakem sociolektů. Tato diferenciacie může být ve srovnání s odborným vyjádřením větší nebo menší, vždy však záleží na potřebě pojmenování v pracovním nebo zájmovém prostředí. Diferenciacie se projevuje tak, že sociolekt buď blíže pojmenovává, a tím specifikuje, nebo vytváří pojmenování, která jsou nadbytečná. (Tamtéž, s. 22)

Diferenciaci v sociolektu požárního sportu lze identifikovat při popisu vzdálenosti umístění hadicových půlspojek při požárním útoku (*na zuby, na gumy, na papír*) nebo ve způsobu umístění hadice typu B na základnu při požárním útoku (*komín, harmonika, na hada*).

2.1.1.5 Stav terminologie

Jednotlivá pracovní a zájmová prostředí se liší stavem, propracovaností, přístupností a stupněm praktického užívání odborného názvosloví, a to z důvodu rozdílných podmínek. Hubáček upozorňuje, že u některých prostředí se české odborné názvosloví dotvářelo nebo se začalo používat až po vzniku samostatného československého státu. Do této doby se využívalo terminologie pocházející z německého jazyka, což bylo dáno hlavně politickou

situací. V některých prostředích docházelo k tvorbě slangových názvů spolu s tím, jak se začala uplatňovat česká terminologie, nebo i dodatečně. Hubáček také uvádí, že některé slangové názvy mohou obohacovat odbornou terminologii, tedy pozbývat nespisovnosti a stávat se termíny. (Hubáček, 1979, s. 23–24)

Terminologii hasičů bychom mohli označit za obsáhlou a propracovanou, vzhledem ke stáří prostředí zkoumaného sociolektu.

2.1.1.6 Expresivita

V sociolektu se objevují pojmenování s různou mírou expresivity podobně, jako je tomu i ve slovní zásobě strukturních útvarů národního jazyka. (Tamtéž, s. 24)

Mohou vedle sebe existovat pojmenování neexpresivní (nociální) sloužící k potřebě věcného pojmenování a výrazy, které obsahují různě intenzivní příznak expresivity. (Tamtéž, s. 24)

V případě sociolektu požárního sportu lze za nociální označit pojmenování *stříkačka*, *lávka*. Pojmenování, která se jeví jako expresivní, jsou *barák*, *bárka*, *rozdík*.

2.1.1.7 Vhodnost k mluveným projevům, motivovanost

Při tvoření sociolektu dochází k tomu, že pojmenování „*jsou určována požadavky vyhovět specifické povaze jazykových mluvených projevů*“. (Tamtéž, s. 24) Zároveň je pro sociolektismy typické, že jde o pojmenování motivovaná, tedy tvořená slovtvornými postupy, sémanticky nebo přejímáním, nejedná se o slova značková, nemotivovaná. (Tamtéž, s. 24)

2.1.2 Mimojazykové aspekty

Jaroslav Hubáček rozlišuje tři aspekty, které se v různých sociolektech mohou uplatňovat s odlišnou intenzitou.

2.1.2.1 Uzavřenost prostředí, jeho stáří, tradice, rychlost rozvoje

Stupeň uzavřenosti prostředí, užívajících ke komunikaci sociolekt, je nestejný. Můžeme rozlišovat prostředí uzavřená, která se vyznačují nepřístupností veřejnosti, mohou se blížit až prostředím argotickým, a otevřená. Mezi uzavřená prostředí řadíme prostředí hutnické, hornické nebo vojenské, k otevřeným pak studentské, motoristické nebo úřednické. (Tamtéž, s. 25)

Prostředí požárního sportu chápeme jako otevřené a volné, vzhledem k tomu, že požární sport je rozšířen po celé České republice a jednotliví sportovci se nemusejí znát. Často do prostředí pronikají i uživatelé jazyka, kteří se požárnímu sportu nevěnují, ale přesto sociolektismům rozumí (např. rodiče, jejichž děti se požárnímu sportu věnují). Z tohoto důvodu můžeme o sociolektu požárního sportu mluvit jako o prostředí s minimální mírou uzavřenosti.

Na tvorbu a užívání sociolektů má vliv také jejich stáří, tradice nebo rychlost rozvoje daného prostředí sociolektu. Každé prostředí se vyvíjí jinou rychlostí, čemuž odpovídá i jiná míra rozvoje slangových pojmenování. U některých prostředí dochází k rychlému rozvoji z důvodu nových technologií moderní doby, některá prostředí jsou na ústupu nebo zanikla úplně (např. vorařství, ledařství). (Hubáček, 1979, s. 25)

Požární, potažmo hasičský, sport mají v České republice dlouhou tradici, vliv na jeho současný rozvoj má především vznik nových disciplín, soutěží nebo provedení různých disciplín tohoto sportu.

2.1.2.2 Věkové a sociální složení

Mimojazykový aspekt je také věkové složení příslušníků prostředí sociolektu, různé povahové vlastnosti uživatelů sociolektu, dále pak jejich vzdělání. (Tamtéž, s. 25–26) Prostředí požárního sportu tvoří uživatelé různého věku, vlastností i vzdělání. Požárnímu sportu se často věnuje zároveň několik generací, od dětí v předškolním věku po dospělé v důchodovém věku, kteří se požárnímu sportu věnují aktivně, nebo pasivně v rámci výchovy mládeže.

Hubáček uvádí, že nelze vysledovat spojitost mezi dosaženým vzděláním a mírou užívání pojmenování typických pro dané prostředí. (Tamtéž, s. 26) Stejně je tomu i v sociolektu požárního sportu, jelikož sociolektismy užívají jak lidé s nižším dosaženým vzděláním (ZŠ, SOU), tak lidé s vyšším vzděláním (SŠ, VŠ). Mezi uživateli sociolektu požárního sportu také nalezneme rozličné povahové rysy a zároveň různé zájmy, kterým se kromě požárního sportu věnují.

2.1.2.3 Psychické faktory

Psychické faktory se projevují dvojitým způsobem. Prvním způsobem je snaha uživatelů jazyka vyjádřit výjimečnost činnosti, kterou provozují. V druhém případě se může jednat o rychlé začlenění se do prostředí nebo o vyjádření příslušnosti k danému prostředí i mimo toto prostředí. (Hubáček, 1979, s. 26) Tyto faktory můžeme sledovat i v případě prostředí požárního sportu, kdy se noví členové snaží osvojit slovní zásobu tohoto prostředí co nejrychleji tak, aby ji sami mohli aktivně užívat.

3 Požární sport

3.1 Charakteristika požárního sportu

Požární sport je součástí hasičského sportu, který v sobě zahrnuje ještě klasické disciplíny CTIF (z francouzského originálu Mezinárodní výbor pro prevenci a hašení požárů), tedy požární útok a štafetu 8 x 50m, nebo další disciplíny, např. TFA (z anglického originálu Nejsilnější hasič přežije, jedná se o hasičský víceboj). V České republice se požárnímu sportu věnují jak profesionální, tak dobrovolní hasiči, ovšem v oddělených kategoriích. Vzhledem k tomu, že autorka je sama dobrovolnou hasičkou a prostředí dobrovolných hasičů dobře zná, rozhodli jsme se dále zabývat jen kategorií dobrovolných hasičů.

Dobrovolní hasiči se požárnímu sportu věnují v rámci postupových soutěží, mohou se účastnit regionálních lig, memoriálů nebo jiných soutěží, např. soutěže pořádané ve spolupráci s SH ČMS, jednotlivými KSH i OSH.

Závěrem postupových soutěží je Mistrovství České republiky v požárním sportu. Tomuto mistrovství předchází okrsková kola, která se konají jen v některých regionech, kola okresní a kola krajská. V postupových kolech se soutěží ve všech disciplínách požárního sportu, jimiž jsou požární útok, běh na 100 metrů s překážkami, štafeta 4 x 100 metrů s překážkami a výstup do čtvrtého podlaží cvičné věže. Pravidla těchto disciplín se řídí Směrnicí hasičských soutěží a dále pak Směrnicí o celoroční činnosti dorostu. Mistrovství a jemu předcházející kola se konají v několika oddělených kategoriích (muži, ženy, dorost, družstva smíšená a mladí hasiči), přičemž se pravidla u jednotlivých kategorií můžou lišit podle věku a pohlaví soutěžících.

Často vznikají oblastní ligy, které se mohou věnovat jednotlivým disciplínám požárního sportu, nejčastěji požárnímu útoku. Ligy se skládají z několika jednotlivých soutěží v dané disciplíně, přičemž na konci každé soutěže se soutěžícím buď zapíše určitý počet bodů, nebo čas, po který plnili disciplínu. Po uplynutí všech soutěží, které jsou součástí ligy, se vítězem stává družstvo s nejnižším součtem časů nebo s nejvyšším součtem bodů. Jednotlivé ligy mohou upravovat pravidla disciplín, jež vycházejí z výše zmíněných směrnic. Velmi prestižní ligou je Extraliga ČR v požárním sportu, seriál soutěží určený pro kategorii mužů a žen.

Dobrovolní hasiči se mohou účastnit také mezinárodních soutěží v požárním sportu např. Mistrovství světa v požárním sportu mužů a žen, Mezinárodní hasičská soutěž.

3.2 Historie požárního sportu

Předchůdce dnešního požárního sportu je spojen s Tělovýchovnou–hasičskou jednotou, což byla organizace, která zpočátku sdružovala hasiče. Ve dvacátých letech dvacátého století z Tělovýchovné–hasičské jednoty vzniká buď Sokol, nebo se jednota dělí na dvě nezávislé organizace – Sokol a Sdružení dobrovolných hasičů. Již od svého vzniku se hasiči v rámci zmíněných organizací věnovali sportu, nejčastěji to byla cvičení s různými náradím, např. se sekyrou, s žebříkem nebo háky. Takovýchto cvičení se účastnili muži, ženy i děti a dospívající. Velmi oblíbená byla tato cvičení za první republiky. Ve dvacátém století se také objevuje požární útok, který se ovšem nedá srovnat se současným požárním útokem, jelikož úkolem družstva bylo uhasit požár za překonání různých překážek. (Vilánek, 2008, s. 29–33) Organizace sdružující hasiče v této době zažívají velký příval nových členů, pořádají se oblíbené sjezdy, přehlídky nebo soutěže. Tento rozmach však končí se začátkem druhé světové války. (Tamtéž, s. 34)

Po druhé světové válce dochází k návratu hasičů k požárnímu sportu v podobě různých cvičení z let první republiky. V tomto období se také začíná pracovat na pravidlech tohoto sportu. (Tamtéž, s. 34)

Sport, který bychom mohli označit jako požární v dnešním slova smyslu, se do České republiky, respektive do tehdejšího Československa, dostal v roce 1967 díky Ing. Pavlu Stoklaskovi, který absolvoval cestu do Sovětského svazu. Zpočátku se tomuto sportu věnovala nejprve družstva profesionálních hasičů. (*Historie požárního sportu*, cit. 7. 4. 2019. Dostupné online z: <https://www.hzscr.cz/clanek/historie-pozarniho-sportu.aspx>.)

Až v roce 1979 se požární sport dostává i mezi dobrovolné hasiče. (Vilánek, 2008, s. 45) V roce 1984 vzniká i reprezentace dobrovolných hasičů Československa, jejímž cílem bylo dostat se na hasičskou olympiádu konanou následující rok. (Tamtéž, s. 48)

Družstva věnující se požárnímu sportu se účastnila mezinárodních i domácích závodů. Vzhledem k politické situaci se mezinárodních soutěží účastnili zejména závodníci ze zemí tzv. východního bloku.

Po rozpadu Sovětského svazu a dále po rozpadu Československa dochází ke stagnaci požárního sportu zejména mezi profesionálními hasiči. Vlivem politických okolností se totiž rozpadá reprezentace profesionálních hasičů Československa. V této době se o rozvoj požárního sportu zasloužili zejména dobrovolní hasiči, díky kterým se zachovalo mistrovství požárního sportu nově vzniklé České republiky. (Vilánek, 2008, s. 53)

Po roce 2000 u nás dochází k rozvoji požárního sportu. Obnovuje se reprezentace profesionálních hasičů, v roce 2001 se mezinárodní soutěže poprvé účastní také ženy, dobrovolné hasičky. (Tamtéž, s. 54–55)

Současný požární sport je v České republice na vysoké úrovni, svědčí o tom pravidelná účast a medailová umístění našich reprezentací, a to jak profesionálních hasičů, tak dobrovolných hasičů na mezinárodních soutěžích. Požární sport je rozšířen po celé České republice, ve většině obcí nebo měst se nachází Sdružení dobrovolných hasičů, která se požárnímu sportu věnují nebo se mu věnovala v minulosti. K rozšíření požárního sportu mezi širokou veřejnost přispívá také propagace České televize, která přináší magazín o požárním sportu na svém sportovním kanále ČT4. Požární sport se dostává mezi širší povědomí také díky FireTV, což je internetová televize, která zprostředkovává online vysílání z různých závodů požárního sportu, ale také z dalších akcí, které s požárním sportem souvisí např. Gala odpoledne požárního sportu.

3.3 Disciplíny požárního sportu a jejich pravidla

Jak již bylo zmíněno výše, požární sport můžeme rozdělit do několika disciplín, v nichž se soutěží. Každá z disciplín prověřuje u hasičů zručnost, rychlost, obratnost a fyzickou zdatnost. Níže přinášíme přehled těchto disciplín a jejich stručných pravidel. Při popisu disciplín vycházíme z Pravidel požárního sportu.

3.3.1 Požární útok

Požárního útoku se mohou účastnit družstva v počtu 5 až 7 členů. Během požárního útoku je úkolem soutěžního družstva nastartovat motorovou stříkačku, vytvořit přívodní, dopravní a útočné vedení a sestřelit nebo nastříkat oba terče. (*Pravidla požárního sportu*, 2018. cit. 23. 3. 2019. Dostupné online z: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/dokumenty/Pravidla_pornho_sportu-2018.pdf.) Soutěžící soutěží na dráze, která je dlouhá 80 metrů pro kategorii mužů a dorostenců, 70 metrů pro kategorii žen a dorostenek, 35 metrů pro kategorii žáků.

Na provedení požárního útoku mají družstva dva pokusy, přičemž do hodnocení soutěže se družstvům započte lepší z obou pokusů nebo se časy obou pokusů sčítají, v tomto případě soutěž vyhrává družstvo s nejmenším součtem dosažených časů. Toto záleží na pořadateli, častěji se však využívá prvního způsobu hodnocení.

Každému pokusu předchází příprava v délce do pěti minut, během které si družstva připravují veškeré nářadí (hadice, savice, rozdělovač, sací koš, proudnice, motorová stříkačka) na základnu. K ukončení pokusu musí dojít během dvou minut, jinak je družstvu připsán tzv. neplatný pokus. Neplatnost pokusu může nastat i za jiných situací, např. v případě, že družstvo k pokusu využívá nepovolené nářadí, jestliže někdo z členů družstva rozpojí přívodní vedení před pokynem rozhodčího nebo pokud se některý člen družstva nechová sportovně. (*Pravidla požárního sportu*, 2018. cit. 23. 3. 2019. Dostupné online z: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/dokumenty/Pravidla_pornho_sportu-2018.pdf).

3.3.2 Běh na 100 m s překážkami

Běhu na 100 metrů s překážkami se účastní 8 členů družstva. Tuto disciplínu plní každý člen družstva zvlášť, přestože se disciplína hodnotí kolektivně, součtem 6 nejlepších dosažených časů členů družstva, po který plnili disciplínu. (Tamtéž.) Rovněž jako u disciplíny požární útok mají soutěžící i zde možnost plnit disciplínu během dvou pokusů. Soutěžící si před zahájením pokusu připraví na vyznačená místa na dráze hadice a rozdělovač. Proudnicí může závodník uchopit do úst nebo si ji zastrčí za pásek kolem pasu (podle kategorie).

Během pokusu musí závodník překonat bariéru, uchopit do každé ruky jednu hadici, překonat kladinu, spojit hadice, jednou púlspojku hadice napojit na rozdělovač a před doběhnutím do cíle připojit proudnici. (Tamtéž.)

Zajímavé je, že jednotlivé překážky (bariéra, kladina) se liší svou výškou a délkou podle kategorií, jsou tak přizpůsobené věku a pohlaví závodníků. Také během této disciplíny může dojít k neplatnosti pokusu, a to na základě rozhodnutí rozhodčího, který dbá na sportovní chování, předepsané překonání překážek, vyhovující délku a váhu nářadí atd. (Tamtéž.)

3.3.3 Štafeta 4 x 100 m s překážkami

Této disciplíny se účastní 8 členů družstva, které je rozděleno na dvě závodní štafety. (*Pravidla požárního sportu*, 2018. cit. 23. 3. 2019. Dostupné online z: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/dokumenty/Pravidla_pornho_sportu-2018.pdf.) Každá štafeta má na splnění disciplíny pouze jeden pokus. O pořadí družstva v soutěži rozhoduje lepší z dosažených časů obou štafet. Během disciplíny musí každý člen štafety překonat překážku na svém úseku dráhy. Na prvním úseku se nachází domeček, který závodník překonává pomocí žebříku, nebo okno, kterým závodník proskakuje. Překážka na prvním úseku se může lišit z důvodu kategorie, ve které štafeta soutěží, nebo z rozhodnutí pořadatele soutěže. Úkolem závodníka druhého úseku štafety je překonat bariéru, výška bariéry je uzpůsobena kategorii. Třetí úsek štafety se shoduje s disciplínou běh na 100 metrů s překážkami s tím rozdílem, že závodník nepřekonává bariéru. Poslední úsek štafety se opět může lišit buď podle kategorie, nebo na základě rozhodnutí pořadatele. Závodník čtvrtého úseku hasí pomocí přenosného hasicího přístroje (PHP) hořlavou směs v nádrži, po dohašení dobíhá závodník do cíle. U družstev dobrovolných hasičů může být hašení hořlavé směsi nahrazeno přenesením PHP z jedné podložky na druhou. (Tamtéž.) Během disciplíny si mezi sebou závodníci předávají proudnici. Před plněním disciplíny mají soutěžící dostatek prostoru na přípravu potřebného nářadí v délce pěti minut.

I u této disciplíny může nastat neplatnost pokusu, například jestliže nedojde k uhašení hořlavé směsi, závodník použil neodpovídající nářadí, nesplnil všechny úkony podle pravidel atd. (Tamtéž.)

3.3.4 Výstup na cvičnou věž

Disciplíny se účastní 8 členů družstva, každý z členů plní tuto disciplínu samostatně. (Tamtéž.) Hodnocení disciplíny je kolektivní a probíhá stejně jako u disciplíny běh na 100 m s překážkami. Během této disciplíny je úkolem soutěžícího vystoupat pomocí žebříku do předepsaného patra cvičné věže, to se liší podle věku a pohlaví soutěžících. Soutěžící (v kategorii mužů a dorostenců) se postaví na start s žebříkem uchopeným v obou rukou. Ženy a dorostenky mají žebřík zavěšený na parapetní desce okna cvičné věže.

Po odstartování doběhne soutěžící k cvičné věži, zavěsí žebřík za parapetní desku okna, vystoupí po žebříku, dosedne na parapetní desku okna, převěsí žebřík do vyššího podlaží. Tento postup opakuje, dokud nevystoupá do podlaží, které je předepsané pro danou kategorii. (*Pravidla požárního sportu*, 2018. cit. 23. 3. 2019. Dostupné online z: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/dokumenty/Pravidla_pornho_sportu-2018.pdf.)

Shodně jako v předešlých disciplínách má soutěžící dva pokusy. Pokus je ukončen v případě, že se závodník dotkne nohama podlahy předepsaného podlaží nebo při sepnutí elektronické časomíry. Taktéž jako u předchozích disciplín i zde může dojít k neplatnosti pokusu. Každý člen družstva může plnit dva pokusy, kterým předchází příprava v délce do dvou minut.

4 Zdroje a metody sběru jazykového materiálu

Sběr jazykového materiálu probíhal v letech 2017–2018. Pro sběr materiálu jsme využili metodu zúčastněného pozorování i vzhledem k tomu, že autorka prostředí dobře zná, se tato metoda jevila jako nejvhodnější. Autorka tedy odposlouchávala neoficiální jazykové projevy během různých soutěží v požárním sportu, při tréninku nebo jiných událostí spojených s požárním sportem a poté je zapisovala. Následně jsme využili dotazníkovou metodu, kdy jsme dosud nasbíraný jazykový materiál předložili členům sborů dobrovolných hasičů, kteří se věnují požárnímu sportu, a ověřovali jsme, zda zaznamenaná pojmenování opravdu aktivně užívají. Zároveň měli respondenti prostor doplnit i pojmenování, která užívají, ale nevyskytla se v předloženém dotazníku.

Dalším zdrojem materiálu byly různé webové stránky zaměřené na požární sport, kde se objevovaly diskuze mezi uživateli sociolektu tohoto sportu. V tomto případě jsme využili metodu excerpční, kdy jsme z diskuzí vybírali pojmenování, která svým charakterem odpovídají sociolektismům.

Mimo tyto metody jsme využili také metodu přímého dotazování, která posloužila k upřesnění významu nebo užití některých pojmenování.

Sběr jazykového materiálu probíhal především v okolí Kolína, ale oslovili jsme i SDH z jiných částí republiky. Nemůžeme tedy tvrdit, že sebrané výrazy sociolektu požárního sportu jsou typické pro oblast Kolínska. Dodejme, že námi předkládaný slovník v závěru práce není úplný z důvodu, že se nepodařilo získat takové množství materiálu, které by mohlo reprezentovat celou republiku.

5 Způsoby tvoření sociolektu požárního sportu

5.1 Tvoření slangismů

Tvoření slangismů probíhá jak postupy transformačními, tak postupy transpozicičními. Mezi postupy transformační, tedy slovtvorné, zařazujeme odvozování (derivaci), skládání (kompozici) a zkracování (abreviaci). Do postupů transpozicičních, které využívají již hotová, existující pojmenování, řadíme sémantické tvoření (metaforické a metonymické přenášení), tvoření víceslovných pojmenování (frazologismů) a přejímání slov z jiných jazyků. (Hubáček, 1988, s. 14) K tvoření slangismů dochází také pomocí univerbizace. Při výkladu o tvoření slangismů se soustředíme na jevy, které je možné najít v sociolektu požárního sportu, respektive v rámci získaného materiálu.

5.1.1 Morfologické postupy

5.1.1.1 Derivace

V této části vycházíme z práce Jaroslava Hubáčka *Malý slovník českých slangů*, který se věnuje způsobům tvoření slangových názvů.

Podstatná jména, stejně jako Jaroslav Hubáček, rozdělujeme do několika významových i slovtvorných kategorií. (Hubáček, 1988, s. 14) Mezi **názvy osob** Hubáček rozlišuje tři kategorie – činitelské, konatelské a přechýlené. V sociolektu požárního sportu nalezneme pojmenování zastoupená ve všech těchto kategoriích. Činitelské názvy osob jsou tvořeny příponou -č (*nalejvač, rozdělovač*). Zastoupena jsou i jména konatelská, která jsou v případě sociolektu požárního sportu tvořena příponou -ař (*béčkař, košař, proudař*). Hojně jsou zastoupeny také názvy přechýlené, vzhledem k tomu, že požárnímu sportu se věnují také ženy. V této kategorii nejčastěji dochází k tvoření názvů pomocí přípony -ka (*košařka, proudařka, rozdělovačka*).

Názvy prostředků jsou tvořeny jak ze slovesných základů (deverbativa), tak ze základů jmenných (denominativa). U deverbativ se vyskytují přípony -ák (*utahovák*), -ka (*spojka*), -čka (*stříkačka*). Mezi denominativy se objevují přípony -nice (*proudnice*).

Mezi **názvy zdrobnělé** můžeme zařadit pouze jedno pojmenování, které je uvedeno ve slovníku této práce. Toto pojmenování je tvořeno příponou -ek (*domeček*).

Názvy dějů jsou velmi početné a nejčastěji se tvoří jako podstatná jména slovesná ze základů trpných příčestí (*zaklekávání, zasedání*) nebo desufixačně (*sestřel, rozhoz, výstřik*).

5.1.2 Univerbizace

Univerbizace je proces, při kterém dochází k transformaci víceslovného pojmenování v jednoslovné. V případě sociolektu požárního sportu se univerbizace uplatňuje u výrazů *nástřikáče* (nástřikové terče), *sklopky* (sklopné terče), *rozdík* (rozdělovač vody).

5.1.3 Sémantické tvoření

5.1.3.1 Metaforické přenášení

Jaroslav Hubáček jako motivaci metaforizace uvádí potřebu jazykově vyjádřit nové skutečnosti, u nichž si mluvčí uvědomuje podobnost s jinou, již označenou skutečností. (Hubáček, 1988, s. 17) Při metaforizaci se v případě sociolektu požárního sportu jako výchozích názvů užívá názvů z hudební oblasti (*harmonika, varhánky*), z oblasti živočišné (*na hada, kobra*) a názvů, které jsou běžné v každodenním všedním jazykovém styku (*komín, okno*).

5.1.3.2 Metonymické přenášení

Metonymizace se charakterizuje jako přenesení pojmenování na jinou věc nebo představu, která s věcí nebo představou věcně souvisí nebo s ní má spojitost. (Tamtéž, s. 18) V případě sociolektu požárního sportu takto vznikla pojmenování *barbus, avia*.

5.1.4 Tvoření víceslovných pojmenování

Zde rozlišujeme tvoření sousloví nebo frazeologických spojení. Tvoření sousloví je ve slangu řídké, a to z důvodu, že je v protikladu k univerbizaci, která je pro slangy příznačná.

Častější je tvoření frazeologismů verbálních. Jsou to spojení, jejichž klíčovou složkou je sloveso a alespoň jeden komponent ztrácí svůj vlastní význam či nabývá významu nového. (Tamtéž, s. 19) Verbální frazeologismy jsou zastoupeny v sociolektu požárního sportu poměrně často (*jít na vodu, jít na základnu, dát šestnáctku, jít s vodou*).

6 Slovník sociolektu požárního sportu

6.1 Koncepce slovníku

Hesla ve slovníku jsou řazena abecedně. Lemmata jsou tučně zvýrazněna. U jednotlivých hesel uvádíme mluvnické údaje, v případě substantiv to je koncovka genitivu singuláru, dále pak mluvnický rod. Některá substantiva ve slovníku se vyskytují pouze jako pomnožná, ve slovníku je to uvedeno za mluvnickým rodem pomocí zkratky „*pomnož.*“. U přechýlených substantiv uvádíme heslo, ke kterému jsou přechýlena. Informace o přechýlení je uvedena za věcným významem. U verb uvádíme vid, u víceslovných názvů nebo frazeologismů mluvnické údaje neuvádíme. Víceslovné názvy řadíme do slovníku abecedně podle předložky a dále dle plnovýznamového slova. Frazeologická spojení jsou ve slovníku řazena abecedně podle slovesa, které je součástí spojení, a dále na základě slova, které následuje po slovese.

U hesel dále uvádíme věcný význam, který je uveden na druhém řádku. Významy polysémního slova od sebe odlišujeme pomocí arabských číslic. V případě, že je význam ve své extenzi omezen, naznačujeme toto omezení v závorce na jeho konci (srov. např. heslo *jít na základnu*). U hesel, u kterých se během zúčastněného pozorování nebo excerptce podařilo zaznamenat užití, uvádíme příklad užití na třetím řádku kurzívou v uvozovkách. Zdrojem těchto příkladů jsou buď reálné promluvy zaznamenané během zúčastněného pozorování, nebo příspěvky z diskuzí na různých webových stránkách a v tomto případě uvádíme odkaz na webovou adresu. V případě hesel, která mají více významů, uvádíme příklady užití za výkladem. Příklady užití, které pocházejí z webových stránek, ponecháváme v původní podobě, ve které se vyskytly, včetně jazykových a stylizačních nedostatků.

Synonymní výrazy jsou značeny „*též (...)*“ a nachází se na dalším řádku za věcným významem, v případě, že u hesla uvádíme příklad užití, je synonymní výraz na dalším řádku za tímto užitím. Jestliže jsou nutné další komentáře k výkladu významu, užití či původu lexikální jednotky, je uvedena na posledním řádku poznámka (srov. např. heslo *barbus*).

V případě frazeologismů *dát třináctku* (splnit disciplínu v čase 13 vteřin), *dát osmnáctku* (splnit disciplínu v čase 18 vteřin) se můžeme setkat se spojením slovesa *dát* s jakoukoli číslovkou, vždy záleží na čase, po který se plnila disciplína. Do slovníku jsme vybrali výše uvedené frazémy, které tvoří sloveso *dát* a číslovky *třináct* a *osmnáct*, které

představují jedny z nejlepších časů, kterých lze dosáhnout. Vyskytují se však i další frazémy např. *dát patnáctku, dát jednadvacítku*.

Jak jsme zmínili v úvodu práce, sociolektem požárního sportu se zabývala i práce Petry Pavlusikové. I v její práci se nachází slovník získaného jazykového materiálu. Z tohoto důvodu jsou v námi překládaném slovníku označena hesla, která se věcným významem shodují s věcným významem hesel, která jsou uvedena ve slovníku Petry Pavlusikové. Tato hesla označujeme hvězdičkou.

6.2 Význam zkratk

<i>f.</i>	- feminum
<i>m.</i>	- maskulinum
<i>n.</i>	- neutrum
<i>dok.</i>	- vid dokonavý
<i>nedok.</i>	- vid nekonavý
<i>pův.</i>	- původně
<i>zn.</i>	- značka
<i>pomnož.</i>	- pomnožné substantivum
<i>přechýl.</i>	- přechýlené
<i>pl.</i>	- plurál

6.3 Slovník pojmů

A

***avia**, -e, f.

hasičský automobil zn. Avia

„Vyjedu avii a nandáme tam věci.“

„Běžte si sednout do avie.“

B

***barák**, -u, m.

překážka na prvním úseku disciplíny štafeta 4 x 100 m s překážkami v kategorii muži, dorostenci

„Na barák dneska půjde Dan s Honzou.“

též **domeček**

***barbus**, -u, m.

krém používaný na vnitřní stranu hadicových půlspojek pro lepší zapojení hadic

„Holky, kde máme barbus?“

Pův. krém na holení zn. Barbus

***bárka**, -y, f.

překážka na druhém úseku disciplíny štafeta 4 x 100 m s překážkami

„Bárku chci běžet já“

*běčkař, -e, m.

závodník, který v disciplíně požární sport zapojuje hadice typu B

„*Koukej na toho běčkaře.*“

*běčkařka, -y, f.

závodnice, která v disciplíně požární sport zapojuje hadice typu B

přechýl. k **běčkař**

„*Maruška je rychlá báčkařka.*“

*běčko, -a, n.

1. hadice typu B

„*Co z toho běčka, harmoniku?*“

2. post závodníka v disciplíně požární útok, jehož úkolem je zapojit hadici typu B

„*Babeta je na běčku.*“

být krátkej

nemoci při požárním útoku sestřelit terč, protože závodník je příliš daleko od nástřikové čáry

„*Cos tam dělal?*“ „*Byl sem krátkej, to prostě nešlo nastříkat.*“

C

*céčko, -a, n.

1. hadice typu C

„Kde mám céčko?“

2. post závodníka v disciplíně Požární útok, který zapojuje hadici typu C a sestřeluje terče

„Céčko poběží Markéta, ne?“

D

dát třináctku

splnit disciplínu v čase 13 vteřin

„Třebovle dala třináctku.“

dát osmnáctku

splnit disciplínu v čase 18 vteřin

„Měcholupy daly zase osmnáctku.“

*dát základnu

správně spojit náradí na základně

„Kluci pěkně dali tu základnu, to byla paráda.“

dínka, -y, f.

hadicová púlspojka typu DIN

„Mladší žáci běhají ještě na dinky.“

*dobrák, -a, m.

příslušník SDH (Sboru dobrovolných hasičů)

„*Posílejte sms hlasy: DOBRACI MORAVANY na číslo 9001104*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 11. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=34578>.)

též **esdéháčko**

*domeček, - u, n.

překážka na prvním úseku disciplíny štafeta 4 x 100 m s překážkami v kategorii muži, dorostenci

„*Na domečku máme Dana.*“

též **barák**

dort, -u, m.

svinutí hadice typu B, kdy se vnitřní část hadice vysune směrem nahoru

„*Fando, uděláš mi dort?*“

též **kobra**, **komín**, **kužel**

E

*enko, -a, n.

neplatný pokus

„*Tak dneska máme dvě enka.*“

Tento pokus je ve výsledcích soutěže označený jako N

esdéháčko, -a, n.

příslušník SDH (Sboru dobrovolných hasičů)

též **dobrák**

G

*guma, -y, f.

gumová podložka používaná k lepší orientaci závodníka při zapojování savice do savice, která je napojená na požární stříkačku

„Někdo si tu po závodech zapomněl gumu.“

též **kříž**

gumka, -y, f.

gumová podložka používaná k lepší orientaci závodníka při zapojování savice do savice, která je napojená na požární stříkačku

též **guma**

gumička, -y, f.

gumová podložka používaná k lepší orientaci závodníka při zapojování savice do savice, která je napojená na požární stříkačku

též **guma, gumka**

H

*harmonika, -y, f.

složení hadice typu B na základně, kdy se hadice překládá z jedné strany na druhou, a vytvoří tak tvar připomínající hudební nástroj harmonika

„*Chceš udělat harmoniku?*“

též **na hada, varhánky**

házetesko, -a, n.

príslušník HZS (Hasičského záchranného sboru)

též **profík**

CH

*chytit závit

nesprávně zapojit savici do savice nebo sací koš do savice kvůli zkřížení závitů na náradí

„*Kája chytla závit a s košem nešlo hnout.*“

J

jde voda

voda prochází hadicemi

„*Sedni, už jde voda.*“

*jít celej

vykonat požární útok (o tréninku)

„Teďka už teda jdeme celej?“

též **jít na vodu, jít z vostra, jít s vodou**

jít na přípravu

připravovat si nářadí potřebné k plnění disciplíny (o soutěžním družství)

„Klučov má jít na přípravu.“

též **jít na základnu**

*jít nasucho

nepoužívat při tréninku vodu z nádrže (o soutěžním družství)

„Jdeme jenom na sucho, je zima.“

*jít na vodu

používat při tréninku vodu z nádrže (o soutěžním družství)

„Děti už šly na vodu?“

též **jít celej, jít z vostra, jít s vodou**

jít na základnu

připravovat si nářadí potřebné k plnění disciplíny před plněním pokusu (o soutěžním družství)

„Můžem jít na základnu?“

též **jít na přípravu**

***jít přede**

provádět při tréninku požární útok, kdy jej provádí pouze závodníci manipulující s hadicemi

„Ted' půjdem jenom přede, holky vzadu nemaj vodu.“

jít s vodou

používat při tréninku vodu z nádrže (o soutěžním družství)

těž **jít celej, jít z vostra, jít na vodu**

***jít zadek**

provádět při tréninku požární útok bez účasti soutěžících manipulujících s hadicemi

„Půjde zadek, protože jim to moc nejde.“

***jít základnu**

zapojit při požárním útoku všechny hadice na základně

K

***kempovat, dok. i nedok.**

upadnout buď u základy před zapojením náradí, nebo po zapojení náradí (o závodníkovi)

*kladina, -y, f.

překážka v disciplíně běh na 100 m s překážkami a na třetím úseku v disciplíně štafeta 4 x 100 m s překážkami

„Honza nám spadnul z kladiny.“

též **lávka**

*klubo, -a, n.

svinutí hadice, kdy se hadice přeloží půlspojkami k sobě a poté se smotá

„Mám to smotat do kluba nebo udělat harmoniku?“

též **kotouč**

*klubko, -a, n.

svinutí hadice, kdy se hadice přeloží půlspojkami k sobě a poté se smotá

též **klubo**

kobra, -y, f.

svinutí hadice typu B, kdy se vnitřní část hadice vysune směrem nahoru

též **dort, komín, kužel**

*kohout, -u, m.

páka ventilu na požární stříkačce, kterou lze ovládat vodu

páka na rozdělovači

komín, -u, m.

svinutí hadice typu B, kdy se vnitřní část hadice vysune směrem nahoru

též **dort, kobra, kužel**

*konicovka, -y, f.

kovové zakončení hadic, kterým se hadice zapojují nebo spojují

„*Namaž si konicovky.*“

též **spojka**

*koš, -e, m.

1. náradí sloužící k nabírání vody z nádrže při požárním útoku

„*Káje upadnul koš.*“

2. post závodníka při požárním útoku, který manipuluje s košem

„*Anet, zkusíš dneska koš?*“

*košář, -e, m.

závodník manipulující s košem

„*SDH Rouske hledá košáře*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 11. 4. 2019. Dostupné online z:
<https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=34978>.)

*košářka, -y, f.

závodnice manipulující s košem

přechýl. ke **košář**

*košík, -u, m.

též **koš**

„*Á, košík košík, to je v háji.*“

kotouč, -e, m.

svinutí hadice, kdy se hadice přeloží půlspojkami k sobě a poté se smotá

též **klubo, klubko**

kříž, -e, m.

gumová podložka používaná k lepší orientaci závodníka při zapojování savice do savice, která je napojená na požární stříkačku

též **guma, gumka**

Některá družstva mají na podložce zobrazený kříž

kužel, -u, m.

svinutí hadice typu B, kdy se vnitřní část hadice vysune směrem nahoru

též **dort, kobra, komín**

L

*lávka, -y, f.

překážka v disciplíně běh na 100 m s překážkami a na třetím úseku v disciplíně štafeta 4 x 100 m s překážkami

též **kladina**

*Lenin, -a, m.

závod O putovní pohár VŘSR aneb Memoriál V. I. Lenina

„*SDH Vacenovice oznamujeme, že jsme si dovolili využít nekonání Lenina a POHÁR REPUBLIKY 2011 jsme letos naplánovali na 22.10.2011.*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 13. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=29386&p=272604&hilit=lenin#p272604>.)

M

*malování, -í, n.

situace, při níž se nedaří sestřelit terče při požárním útoku a sestřelení terče trvá déle než 1 vteřinu

též **prostřík**

maruš, -y, f.

požární motorová stříkačka

též **mašina, motor, stroj, stříkačka**

*mašina, -y, f.

požární motorová stříkačka

„*do naše týmu bychom chtěli pořídit novou použitou mašinu*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 11. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=35321>.)

též **maruš, motor, stroj, stříkačka**

N

náběh, -u, m.

1. část kladiny, která umožňuje závodníkům naběhnout na kladinu
2. činnost, kdy závodník vybíhá na kladinu

„*Náběh se mi nepovedl.*“

nabrat, dok.

nabrání vody z nádrže pomocí koše a savice

též **nalejt**

*na gummy

příprava hadicových půlspojek na základně, kdy mezi gumičky půlspojek musí být možné vložit papír

„*Spoje jsou tzv. na zuby nebo na gummy?*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 13. 4. 2019. Dostupné online z: [https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=21117&p=168590&hilit=na+gummy+na+zuby#p168590.](https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=21117&p=168590&hilit=na+gummy+na+zuby#p168590))

též **na papír, na zuby**

na hada

složení hadice typu B na základně, kdy se hadice překládá z jedné strany na druhou, a vytvoří tak tvar připomínající hada

též **harmonika, varhánky**

nalejt, dok.

nabrání vody z nádrže pomocí koše a savice

též **nabrat**

*nalejvač, -e, m.

závodník manipulující se savicí při požárním útoku

*nalejvačka, -y, f.

závodnice manipulující se savicí při požárním útoku

přechýl. k **nalejvač**

na papír

příprava hadicových púlspojek na základně, kdy mezi púlspojky musí být možné vložit papír

též **na gummy**, **na zuby**

nástřikáče, -e, m., pomnož.

terč, do kterého se pro splnění disciplíny při požárním útoku musí nastříkat určitý objem vody

„Na okrese se běhá na nástřikáče.“

*nástřiková čára

1. čára nacházející se 5 m od terčů, kterou nesmí závodníci překročit při požárním útoku
2. nejvíce vyhovující místo pro sestřelení terčů při požárním útoku

*na zuby

příprava hadicových púlspojkek na základně, kdy mezi zuby na púlspojkách musí být možné vložit papír (o požárním útoku)

těž **na gummy, na papír**

Q

*okno, -a, f.

překážka na prvním úseku disciplíny štafeta 4 x 100 m s překážkami v kategorii ženy, dorostenky

„*Milušce na okně vypadla proudnice.*“

P

*plato, -a, n.

plošina, na kterou si družstvo připravuje nářadí k provedení svého pokusu při požárním útoku

„*Můžem na plato?*“

Podlipanka, -y, f.

Podlipanská liga

„*Na Podlipance běháme na tři béčka.*“

*profík, -a, m.

příslušník HZS (Hasičského záchranného sboru)

těž **házetesko**

*prostřík, -u, m.

situace, při níž se nedaří sestřelit terče při požárním útoku a sestřelení terče trvá déle než 1 vteřinu

též **malování**

*prošlápnout, dok.

netrefit nohu do okna při disciplíně výstup na cvičnou věž

*proud, -a, m.

závodník manipulující s proudnicí

též **proudař**

*proudař, -e, m.

závodník manipulující s proudnicí

„jaký je váš favorit mezi hadicemi pro proudaře?“

(Fire Sport – vše o hasičském sportu, cit. 11. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=35660>.)

též **proud**

*proudařka, -y, f.

závodnice manipulující s proudnicí

přechýl. k **proudař**

proudnice, -e, f.

post závodníka manipulujícího při požárním útoku s hadicí typu C a proudnicí

předek, -u, m.

závodník nebo skupina závodníků, jehož úkolem je vytvořit dopravní a útočné vedení při požárním útoku

„Ted' poběží jenom předek.“

*přešlápnout, dok.

1. překročit nástřikovou čáru při požárním útoku
2. překročit čáru označující území pro předání proudnice při disciplíně štafeta 4 x 100 m s překážkami

*přisávat, nedok.

nasávat vzduch (o přenosné požární stříkačce)

„Masina nesmí přisávat a nesmí sekat vodu.“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 13. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=19973&p=150803&hilit=p%C5%99is%C3%A1vat#p150803>.)

R

rotka, -y, f.

označení hadicových půlspojek typu ROT

„Starší už můžou mít i rotky.“

*rozdělovač, -e, m.

post závodníka manipulujícího při požárním útoku s rozdělovačem

„Rozdělovač už je na místě.“

*rozdík, -u, m.

rozdělovač vody

*rozhoz, -u, m.

místo na trati, kde je nejvhodnější rozhodit smotané hadice

S

*savičář, -e, m.

závodník manipulující se savicí

*savičářka, -y, f.

závodnice manipulující se savicí

přechýl. k **savičář**

seběh, -u, m.

1. část kladiny, která umožňuje závodníkům seběhnout z kladiny

2. činnost, kdy závodník sbíhá z kladiny

*sestřik, -u, m.

situace, kdy dojde k sestřelení terčů při požárním útoku

sestříknout, dok.

sestřelit terče při požární útoku

***sklopy**, -ek, f., pomnož.

terč, do kterého se pro splnění disciplíny při požárním útoku musí závodník trefit tak, aby došlo ke sklopení závaží

***spoj**, -e, m.

1. post závodníka manipulujícího se savicí
2. v pl. označení pro kovové zakončení hadice

***spojka**, -y, f.

kovové zakončení hadic, kterým se hadice zapojují nebo spojují

též **koncovka**

***stroj**, -e, m.

požární motorová stříkačka

též **maruš, mašina, motor, stříkačka**

stříkačka, -y, f.

požární motorová stříkačka

též **maruš, mašina, motor, stroj**

T

***troják**, -u, m.

rozdělovač vody

též **rozdík**

troják, -a, m.

závodník manipulující s rozdělovačem vody

„SDH Zahorčice hledají do svých řad kvalitního proudaře a troják na časy okolo 17:00s na 3B.“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 11. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=34674>.)

U

udělat parohy

držet rozdělovač ve vzduchu, přičemž hadice pod tlakem vytvoří tvar podobný parohům

„Andy, proč neděláš parohy?“

ulejt, dok.

nabrat při požárním útoku vodu z nádrže a přidat plyn na požární stříkačce tak rychle, že závodníci nestihnou doběhnout na svá místa na trati

též **utopit**

utahovák, -u, m.

nářadí sloužící k utahování hadic

útok, -u, m.

požární útok

„Dneska budu trénovat útoky.“

utopit, dok.

nabrat při požárním útoku vodu z nádrže a přidat plyn na požární stříkačce tak rychle, že závodníci nestihnou doběhnout na svá místa na trati

též **ulejt**

V

***varhánky**, -ů, m., pomnož.

složení hadice typu B na základně, kdy se hadice překládá z jedné strany na druhou, a vytvoří tak tvar připomínající hudební nástroj varhany

též **harmonika, na hada**

véděčko, -a, n.

sprej zn. WD-40 používaný na šroubení sacího koše pro lepší zapojení

***věž**, -e, f.

překážka v disciplíně výstup na cvičnou věž

„*Klidně můžem jít věže.*“

***voda**, -y, f.

zvolání, kdy voda začíná procházet hadicemi

„*Voda!*“

***výhoz**, -u, m.

vyhození žebříku do okna cvičné věže při výstupu

*výstřík, -u, m.

moment, kdy z proudnice vystříkne voda

„*Výstřík byl v devatenácti.*“

Z

zadek, -u, m.

závodníci, jejichž úkolem je vytvořit přívodní vedení při požárním útoku

*zaklekávání, -í, n.

pokleknutí závodníka s proudnicí napojenou na hadici typu C, při kterém se závodník připravuje na sestřelení terče

„...*prostě machr. Jenom to rychlejší zaklekávání.*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 13. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=21548&p=175796&hilit=zaklek%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD#p175796>.)

též **zasedávání**

*zález, -u, m.

zalézání do okna na překážce věž při disciplíně výstup na cvičnou věž

*zápich, -u, m.

1. umístění žebříku do písku při výstupu na cvičnou věž

„*terén pro zápich před věží bude upraven...*“

(*Fire Sport – vše o hasičském sportu*, cit. 13. 4. 2019. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewtopic.php?f=3&t=25575&p=229523&hilit=z%C3%A1pich#p229523>.)

2. ponoření savice s košem do nádrže s vodou

*zásed, -u, m.

dosednutí závodníka na parapetní desku okna, během kterého přesune žebřík do vyššího patra při výstupu na cvičnou věž

zasedávání, -í, n.

dosednutí závodníka s proudnicí napojenou na hadici typu C, při kterém se závodník připravuje na sestřelení terče

též **zaklekávání**

*zub, -u, m.

část kovového zakončení hadice, kterým se hadice zapojuje

7 Charakteristika jazykového materiálu a metodologie

Pro sběr jazykového materiálu jsme se rozhodli použít dvě základní metody, zúčastněného pozorování a dotazníkovou, vzhledem k tomu, že autorka se sama věnuje požárnímu sportu a s ostatními uživateli sociolektu požárního sportu se často setkává. Na základě těchto metod jsme získali 112 sociolektismů, které jsme zahrnuli do slovníku sociolektu požárního sportu.

V průběhu zúčastněného pozorování jsme zjistili, že pro autorku bylo obtížné odlišit slova terminologické povahy nebo výrazy hovorové od sociolektismů. Proto jsme získaný materiál konzultovali s Internetovou jazykovou příručkou, Slovníkem nespisovné češtiny a Slovníkem spisovné češtiny. Na základě této konzultace jsme museli některá pojmenování ze slovníku sociolektu požárního sportu vyřadit, jelikož neodpovídala svou povahou sociolektismům.

Metoda excerpce posloužila nejen jako zdroj jazykového materiálu, ale také jako zdroj příkladů užití některých sociolektismů, který jsme dále využili ve slovníku sociolektu požárního sportu.

Během dotazníkového šetření se podařilo zjistit, že většinu výrazů používá velká část dobrovolných hasičů ve všech námi oslovených regionech (Kolínsko, Příbramsko, Třebíčsko, Strakonicko, Černokostelecko). Výrazy bychom mohli označit za obecně srozumitelné v rámci sociolektu požárního sportu. Těmito výrazy jsou např. *avia*, *béčko*, *béčkař*, *barbus*, *céčko*, *košař*, *klubo*, *klubko*, *harmonika*, *mašina*, *stroj*, *komín*, *plato*, *spoj*, *spojky*, *nástříkáře*, *okno*. Většina těchto výrazů je spojená s disciplínou požární útoku. V dotaznících nás zaujalo, že některé sbory dobrovolných hasičů znaly jen omezeně výrazy, které se týkají disciplíny výstup na cvičnou věž. Sbory většinou znaly název disciplíny a náradí, které je spojené s touto disciplínou, ale neznaly výrazy popisující činnosti během disciplíny. Zároveň jsme zjistili, že jeden ze sborů znal převážně výrazy spojené s disciplínou požární útoku. Z tohoto můžeme vyvodit, že ne všechna SDH se věnují všem disciplínám požárního sportu, a lze obecně usuzovat, že míra užívání jednotlivých sociolektismů závisí na disciplíně, které se sbor dobrovolných hasičů věnuje. Sbory, které se věnují převážně jedné z disciplín požárního sportu, nemohou znát výrazy týkající se jiných disciplín, protože se s výrazivem neseťkávají.

Jako nevýhoda dotazníkové metody se ukázala malá návratnost dotazníků. Oslovili jsme několik zástupců SDH, přitom jsme se snažili, aby respondenti pocházeli z různých regionů republiky. Ovšem z námi oslovených respondentů bylo ochotno se dotazníky zabývat jen několik zástupců z SDH, nejvíce z regionu Kolínsko.

Jako doplňkovou metodu jsme využili metodu přímého dotazování. Během tohoto jsme zjistili, že nováčci začínající s požárním sportem v SDH mají tendenci vytvářet nová sociolektická pojmenování, jež neužívá většina komunikantů. Ovšem s větší mírou porozumění sociolektismům již existujícím nováčci přirozeně přijímají do své slovní zásoby výrazy, které jsou běžně užívány v prostředí požárního sportu. Toto jsme pozorovali u SDH Zásmuky (Kolín) nebo SDH Třebovle (Kolín).

Slovní zásobu sociolektu požárního sportu tvoří slova plnovýznamová, nejvíce jsou zastoupena substantiva, v menší míře verba a minimálně adverbia. Můžeme říct, že vyšší zastoupení substantiv je motivováno velkým počtem různého nářadí, které uživatelé sociolektu požárního sportu užívají, jež je třeba pojmenovat, a zároveň rozličností disciplín, které jsou součástí požárního sportu.

V sociolektu požárního sportu se vyskytují i názvy přechýlené, jelikož se požárnímu sportu věnují i ženy a dívky, ovšem ne všechna družstva přechýlené názvy aktivně používají.

Sociolektismy jsou tvořeny jednoslovným pojmenováním, ale objevují se i pojmenování víceslovná. Jedná se o frazémy jako *jít na základnu*, *jít předeč*, *jít zadek*, *jít na sucho*, *jít s vodou*, *jít celej*.

Již jsme zmínili, že tématem se zabývala také Petra Pavlusiková. Do slovníku, který sestavila, je zařazeno 202 hesel. Námi předkládaný slovník obsahuje 112 hesel. 69 hesel se ve slovnících shoduje, tato slova bychom mohli označit za obecně srozumitelná v rámci sociolektu požárního sportu, jelikož se výklady těchto hesel shodují.

V rámci jednotlivých hesel se projevuje i rozdílné regionální porozumění jednotlivým výrazům. Například ve slovníku Petry Pavlusikové se heslo *kobra* vykládá jako *nežádoucí poloha hadice při požárním útoku* (Pavlusiková, 2013, s. 31), v našem slovníku se nachází ve významu *svinutí hadice typu B, kdy se vnitřní část hadice vysune směrem nahoru*. Rozdílný výklad najdeme i u hesla *zápich*, které chápeme jako polysémní, ovšem ve slovníku Petry Pavlusikové najdeme heslo jen ve významu *umístění žebříku do písku při výstupu na cvičnou věž*. (Tamtéž, s. 55)

Shodně s Petrou Pavlusikovou uvádíme příklady užití. Na rozdíl od Petry Pavlusikové uvádíme nejen příklady reálně slyšených promluv, ale také příspěvky z diskuzí na webových stránkách.

Ve slovníku Petry Pavlusikové najdeme také výrazy hovorové nebo intersociolektismy. Do námi předkládaného slovníku jsme se snažili tyto výrazy nezařazovat, byť jistý stupeň interslangovosti nebo deslangizace, který se nám nepodařilo identifikovat, vyloučit nemůžeme.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat mluvu dobrovolných hasičů věnujících se požárnímu sportu, popsat postupy, které se uplatňují při tvorbě sociolektismů, a vytvoření slovníku sociolektu požárního sportu.

V úvodní kapitole jsme vymezili termín sociolekt na základě odborné literatury. V kontextu s termínem sociolekt jsme popsali pojmy *slang*, *argot*, *profesionalismus*. Při výkladu jsme využili zejména práce Jaroslava Hubáčka. Posloužili nám ale i práce dalších lingvistů, jako jsou Marie Čechová, Martin Ološtiak, Jaroslav Suk a další. Jednotlivé pojmy jsme porovnávali také s některými slovníky a jazykovědnými příručkami. Stručně jsme také vymezili význam sociolektů, který shledáváme zejména v tom, že spontánně obohacují slovní zásobu. Zároveň mohou sloužit k rozvoji sociálních vazeb uvnitř skupiny.

Druhá kapitola vymezuje sociolekt požárního sportu jako vrstvu nespisovného jazyka, která charakterizuje mluvu dobrovolných hasičů při běžné, tedy neoficiální nebo polooficiální komunikaci. Na základě odborné práce Jaroslava Hubáčka jsme popsali jazykové a mimojazykové aspekty sociolektu požárního sportu. Při popisu jednotlivých aspektů využíváme také příkladů sociolektismů požárního sportu.

Třetí kapitola se věnuje požárnímu sportu. Na úvod kapitoly jsme zařadili stručné vymezení historie požárního sportu, jelikož sport obecně má v rámci profesionálních i dobrovolných hasičů své místo od počátku vzniku hasičů. Stručně popisujeme, jakých soutěží se dobrovolní hasiči mohou účastnit. Zabýváme se také jednotlivými disciplínami, které jsou součástí požárního sportu. Tuto kapitolu jsme zařadili z důvodu seznámení širší veřejnosti s tímto sportem.

Značnou část práce tvoří popis vzniku jednotlivých sociolektismů. Při zpracování této části práce jsme vycházeli z *Malého slovníku českých slangů* od Jaroslava Hubáčka. Nejdominantnějším způsobem tvoření slangismů je odvozování. Ke vzniku slangismů dochází ale i dalšími postupy – univerbizací, metonymickým a metaforickým přenášením, tvořením víceslovných pojmenování.

Za největší přínos práce považujeme předkládaný slovník, který se podařilo sestavit. Slovník obsahuje 112 sociolektismů, získané především pomocí zúčastněného pozorování. Skládá se z výrazů, jež hasiči používají při různých soutěžích, při trénincích nebo jiných příležitostech jako jsou schůze, školení nebo internetové diskuze.

Poslední kapitola přináší hodnocení jazykového materiálu. Slovník sociolektismů je tvořen plnovýznamovými slovy, nejčastěji jednoslovnými pojmenováními. Ve slovníku se však vyskytují také víceslovná pojmenování, zejména verbální frazeologismy. Verbální frazeologismy jsou nejčastěji tvořeny spojením slovesa *jít* se slovem, které ztratilo svůj původní význam nebo nabylo nového významu např. *jít celej*, *jít s vodou*, *jít na základnu*. Kapitola také charakterizuje, jaké poznatky lze vyvodit ze zvolených metod k získání jazykového materiálu. V závěru kapitoly krátce konfrontujeme námi sesbíraný jazykový materiál s jazykovým materiálem bakalářské práce Petry Pavlusikové.

Sociolekt požárního sportu bychom mohli označit za málo probádaný a odbornou veřejností nepopsaný. Doufáme, že námi předkládaná práce poslouží jako základ pro další zkoumání sociolektu požárního sportu.

Závěrem lze říci, že slovní zásobu sociolektu požárního sportu vnímáme jako živou a vyvíjející se vzhledem k rostoucí oblibě tohoto sportu mezi širokou veřejností.

Seznam použitých informačních zdrojů

7.1 Literatura

BLAHYNKOVÁ ADÁMKOVÁ, Jaroslava. *Sociolekt jezdeckví–současný stav a proměny*. Praha, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka.

ČECHOVÁ, Marie. *Slang a styl*. In: *Slang a argot: sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.–27. února 2008*. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU, 2008, s. 8–13.

ČECHOVÁ, Marie. *Současná stylistika*. Praha: Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.

GRYGERKOVÁ, Marcela. *Slang v církevním prostředí*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2006.

HABARTOVÁ, Eliška. *Sociolekt pracovníků ve firmách zaměřených na IT*. Praha, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka.

HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980.

HAUSER, Přemysl a kolektiv: *Slovník jazykovědné terminologie*, Brno: Nová škola, 2001.

HUBÁČEK, Jaroslav. *K současnému zkoumání sociolektů*. In: *Slang a argot: sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.–27. února 2008*. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU, 2008, s. 4–7.

HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988.

HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. Ostrava: Profil, 1979.

HUGO, Jan. *Slovník nespisovné češtiny*, 2006, s. 12.

JIRÁSKOVÁ, Tereza. *Vodácký slang*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka.

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 978-80-7106-484-8.

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, RUSÍNOVÁ, Zdenka a GREPL, Miroslav. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-980-5.

KLIMEŠ, Lumír. *Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v letech 1920–1996*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1997. ISBN 80-7043-217-9.

KRČMOVÁ, Marie. *Funkce slangu*. In: *Slang a argot: sborník přednášek z 4. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 9.–12. února 1988*. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU, 1988, s. 79–90.

PAVLUSIKOVÁ, Petra. *Slang požárního sportu*. Hradec Králové, 2013. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka a literatury.

RADKOVÁ, Lucie. *Jak se mluví za zdmi českých věznic*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2012. ISBN 978-80-7464-109-1.

SUK, Jaroslav. *Několik slangových slovníků*. Praha: Inverze, 1993.

VILÁNEK, Jakub. *Historie a současnost požárního sportu v České republice a Československu*. Praha, 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy.

VONDRÁČEK, Miloslav. *Funkční diferenciaci slangu a profesní mluvy*. In: *Slang a argot: sborník přednášek z 3. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 24. – 25. září 2003*. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU, 2008. s. 17–18.

VONDRÁČEK, Miloslav. *Argot – funkční vymezení*. In: *Slang a argot: sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.–27. února 2008*. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU, 2008. s. 25–26.

7.2 Elektronické zdroje

Fire Sport – vše o hasičském sportu, [Cit. 11. 4. 2019]. Dostupné online z: <https://forum.firesport.eu/viewforum.php?f=3&start=150>.

Historie požárního sportu, [Cit. 7. 4. 2019]. Dostupné online z: <https://www.hzscr.cz/clanek/historie-pozarniho-sportu.aspx>.

HLADKÁ, Zdeňka (2017): UNIVERBIZACE. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno:

Masarykova univerzita, 2012–2018 [Cit. 10. 4. 2019]. ISBN 978-80-7422-480-5. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/UNIVERBIZACE>.

HUBÁČEK, Jaroslav, KRČMOVÁ, Marie (2017): SOCIOLEKT. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012–2018 [Cit. 5. 4. 2019]. ISBN 978-80-7422-480-5. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>.

KŘÍSTEK, Michal. Sympozium Čeština — univerzália a specifika. *Naše řeč* [online]. 1999, roč. 82, č. 2. [Cit. 24. 3. 2019]. Dostupné online z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7506>.

KLIMEŠ, Lubomír. Časová a lexikální nasycenost slangu. *Naše řeč* [online]. 1989, roč. 72, č. 2. [Cit. 24. 3. 2019]. Dostupné online z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=6827>.

OLOŠTIAK, Martin. *Sociolekty v lexike*. In: Lexikológia slovenského jazyka [online]. [Cit. 10. 4. 2019]. Dostupné online z: <http://olostiak.webz.cz/2prekl/P10-sociolekty.pdf>.

Hasičský záchranný sbor České republiky, 2018. *Pravidla požárního sportu*. [Cit. 20. 3. 2019]. Dostupné online z: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/dokumenty/Pravidla_pornho_sportu-2018.pdf.

Seznam příloh

7.3 Příloha 1 – Ukázka dotazníku

Vážení respondenti,

obracím se na vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který poslouží k vypracování mé bakalářské práce. Cílem práce je vytvoření slovníku s výrazy požárního sportu.

Předem vám děkuji za vaše odpovědi a za váš čas, který jste věnovali vyplňování dotazníku.

Kateřina Vnuková, studentka Pedagogické fakulty UK

U výrazů zaškrtněte, zda výrazu rozumíte či nerozumíte, dále ke každému výrazu uvádějte další výrazy, které používáte ve vašem SDH, tj. synonyma již uvedených výrazů.

SDH:

Okres:

	Rozumím	Nerozumím	Synonymum
koš			
košář			
košařka			
savice			
savičář			
savičářka			
spoj			
stroj			
béčko			

béčkař			
béčkařka			
harmonika			
rozdělovač			
rozdělovačka			
rozdík			
proudař			
proudařka			
céčko			
klubo			
dort			
spojky			
plato			
utahovák			
guma			
barbus			
kohout			
koncovka			
sklopky			
nástřikáče			
nástřiková čára			
Podlipanka			
Lenin			
přísávat			

kempovat			
prostříknout			
dát základnu			
zaklekávání			
udělat parohy			
být krátkej			
chytit závit			
utopit			
jít zadek			
jít zadek			
jít celej			
jít s vodou			
jít nasucho			
jít na základnu			
jde voda			
nalejt			
na zuby			
dát osmnáctku			
zub			
enko			
výstřik			
okno			

kladina			
domeček			
bárka			
prošlápnout			
výhoz			
náběh			
přešlápnout			
věže			
zápich			
zásed			
zápich			